

ÅNGTRYCKET

Nummer 1 2014

Information från Ångbåtssällskapet Polstjärnan

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Årets vinter har fått många klagomål. Alldeles för mörk, för mild och med för lite snö har många tyckt, men vi som tycker om båtar gillar en kort vinter. En kort vinter betyder att vi kan komma igång tidigt med sjöklargöringen av våra båtar. Denna extra tid behöver vi då det alltid finns mycket att göra för att få Polstjärnan fin inför sommaren och kommande seglation. Vädermässigt går vi mot ljusare tider men för en liten ideell förening som Ångbåtssällskapet Polstjärnan är det fortsatt tufft med många utmaningar. Vi har mycket arbete kvar att utföra på våra båtar, vi behöver fler aktiva medlemmar, fler sponsorer och en ökad efterfrågan på våra charterturer. Även Transportstyrelsens ökade krav på både fartyg och besättningens behörigheter är en utmaning som vi på bästa sätt måste försöka lösa.

Under hela vintern har arbete pågått ombord på Polstjärnan med allt från underhåll av kolboxar till byte av däcksplank. Så fort vi får lite stabilare vårväder utan bakslag, skall Polstjärnan åter avtäckas. Då är det dags att mönstra på igen! Denna tilldragelse kombineras på sedvanligt sätt med fest och ärtsoppa! Vad gäller påmönstring av befälhavare, besättning på däck och i byssan ser det ljusst ut. Däremot ser det just nu lite mörkare ut på maskinistsidan, men vi får hoppas att det löser sig.

Nästa steg i vårens planering är att Polstjärnans panna skall provtryckas och godkännas i början av maj. Därefter kommer den första provturen, då vi som vanligt startar upp med säkerhetsövningar för alla i besättningen.

Årets sommarsäsong börjar med Vänerveckan den 2:e till 8:e juni, då vi kommer att visa upp Pol-

stjärnan i både Inre och i Yttre hamn.

Redan nu har vi fått in flera förfrågningar om charterturer, och vi ser det som ett gott tecken när vi efterfrågas tidigt på säsongen. Information om våra planerade turer under säsongen kommer efterhand att publiceras på vår hemsida.

Vi får inte heller glömma bort våra övriga båtar som ligger vid Lambergskajen! Även på bogserbåten Tingvalla, flottningsbogerbåtarna Norsälven och Lusten VI pågår ett aktivt underhållsarbete för att kunna visa upp välbevarade båtar. Tack till Er, alla aktiva medlemmar, som kavlat upp ärmarna och tillbringat många timmar med verktyg i händerna!

Med förhoppning om en varm och skön sommar!!

Dennis Kingsvik

Polstjärnan skall lägga till vid Aspholmen.

Livbåtssövning.

Underhåll och planering ”rullar på”

Arbeten ombord på Polstjärnan

Vi håller på med att reparera rötskadade delar av båtdäcket, men väntar på att få hjälp med att såga till nya däcksplank samt hjälp med läggning och ”nåtning”. Efter detta skall hela däck lackas.

Under hösten hann vi även med att skrapa och lacka bryggvingarna på utsidan. Insidan har gjorts färdigt under denna månad. Återstående arbeten är skrapning och lackning av styrhytten. Livbälteslådorna i teak samt dörren till batterirummet är lackade ock klara för montering.

”Trappen” till nedre aktersalongen håller på att snyggas upp. Ny matta skall läggas på och målning bättras. Vi hoppas också att installera ett 230-volts uttag för att underlätta vid städning av salongen.

Vi hoppas att kunna hinna att snygga till livbåtarna innan seglationssäsongen, men det är ett av de arbeten som får anstå till om tiden räcker till.

I förinredningen kommer durkarna att målas. Det är många år sedan det gjordes. Även vissa lister som vi upptäckt är omålade skall fixas till inför säsongen.

Som sagt mycket har gjorts med en hel del återstår – så därför välkomnas alla frivilliga krafter!

Boris Wall

Eje Andersson målar bryggvingen

*Länsstyrelsens speciella logga in-
för Vänerens dag*

Underhållsarbeten pågår på alla plan.

Bidrag och planerad verksamhet

Under förra året har vi fått ett bidrag från Einar Linds fond på 15 660 kr vilket vi kommer att använda till att trycka nya broschyrer mm. Vi har även fått ett bidrag från Sparbanksstiftelsen Alfa på 20 000 kr för reparationer av skador på Polstjärnans skrov.

Våra medlemmar har även i år varit givmilda med bidrag till föreningens verksamhet. Över 6 000 kr har skänkts tillsammans med medlemsavgiften. Vi bukar och tackar!

Vi kommer att visa upp s/s Polstjärnan och vår verksamhet för allmänheten, under Vänerveckan (v23) i Inre hamnen, samt på Vänerdagen den 7 juni i Yttre hamnen. Vi kommer också att göra skärgårdsturer för allmänheten.

Boris Wall

Bemannning

Vi håller på med att ”Mönstra” ny besättning inför säsongen. Eftersom många friskintyg har gått ut så skall ett 10-tal av våra ”sjömän” göra ett läkarbesök för att få intyg att de kan mönstras. Dispenser skall sökas för en av våra maskinister som vi hoppas får förnyade papper. Leif Hassel som har gått en utbildning till tekn. chef för Traditionsfartyg kommer att under våren gå den sista kursen (Basic Safety) innan han får sin behörighet som maskinist (TF 750).

Förhoppningsvis kommer vi att ha tre behöriga tekn. chefer vid spakarna i Polstjärnans maskin.

Fem befälhavare har lovat att hjälpa till under sommaren vilket är mycket glädjande.

Boris Wall

Arbeten i maskin mm

Babords kolbox är klar för målning efter att kolet skiftats över till styrbordsboxen, nålning har utförts i vinter så nu återstår målningsarbeten som kommer att utföras när ute-temperaturen stigit några grader till.

Plåtarbetena på svinryggen framme på backen är klara och grundmålning utförd, nu återstår slutmålning med vitfärg som görs i samband med övrig vårustning.

Maskinskyldet är målat med grundfärg och färdigt för slutmålning.

Utbytet av 5 st däcksplankor på babordsida av båtdäcket har inte kommit i gång än, vi räknar med att detta blir färdigt i mitten av april.

Arbetet med renovering av cylindersmörjutröstning till huvudmaskin och 2 st hjälpmaskiner blir färdig under mars månad.

Utrustning för att kunna fjärrstoppa/ starta el-hydroforpump från maskinrummet och ny ljudsignal till larmcentral har installerats.

Renovering av backventil för utloppsrör från kondensor och översyn av ånghydroforpump har påbörjats och i samband med detta har bordläggningsplåtar och underdäck på styrbordssidan i maskinrum nålats rent från gammal lös färg. Vi räknar med att bli färdiga med detta i mitten av april.

Kontinuerligt pågår också övriga förberedelser för att kunna ta panna och maskiner i drift i mitten av maj månad. Inre / yttre besiktning av pannan är planerad att göras den 28 april, sen blir det uppeeldning och driftprov av pannan första veckan i maj. Vid båda tillfällena är inspektör från auktoriserad kontrollföretaget INSPECTA med, och kommer förhoppningsvis att ge oss godkänt för fortsatt drift ett år till.

Vi ser nu inga orosmoln för att vara i gång inför första planerade turen, det som återstår är fortsatt arbete och trevlig samvaro, hoppas några fler kan komma och vara med. Kommande veckor är de mest arbetskrävande på hela säsongen.

Leif Hassel

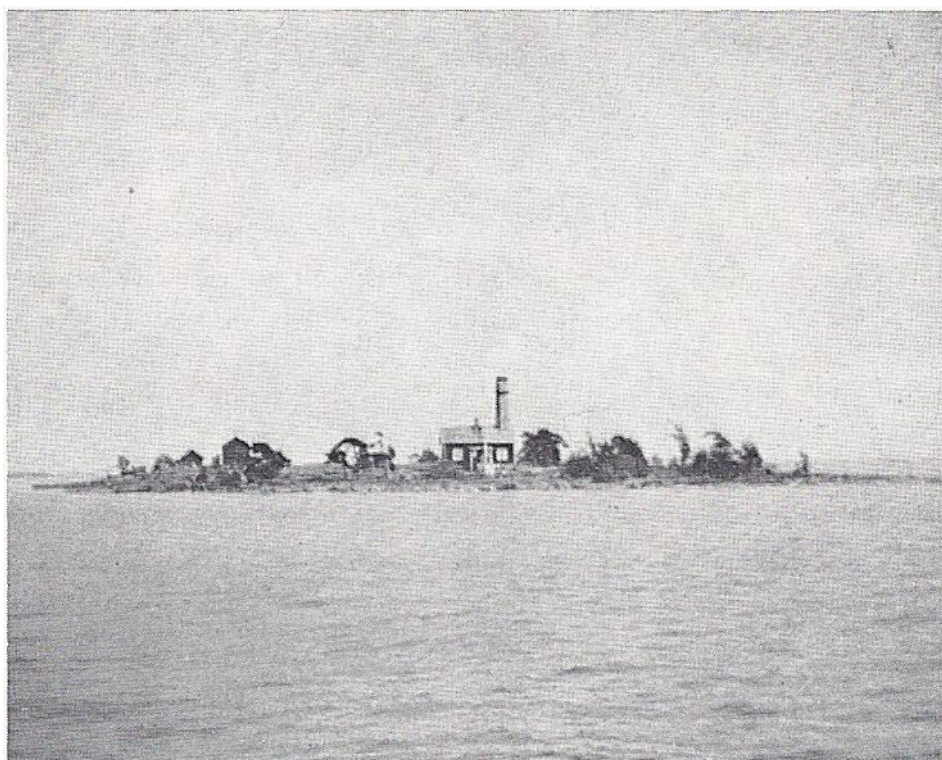

Två av tre renoverade cylindersmörjpressar.

Lots- och fyrhistoria

Skoghalls fyr.
Lotsbostaden med tillhörande uthusbyggnader, rivna omkring 1934.

Söökojans fyr

Skoghalls fyr byggdes 1802-1804 och är den äldsta fyren vid Vänern.

Söökojans fyr uppfördes 1860.

Fakta och bilder är hämtade ur boken "Venerns Seglatsstyrelse. En historik" av Benjamin Lidholm.

Instruktionen till vänster är en avskrift av ett anslag som var uppsatt i en äldre tids Polstjärna.

Instruktion

för betjäning vid fyrar med Aga-belysning.

Betjäningen vid Aga-fyr är skyldig:

- 1) att tända och släcka fyren på föreskriven tid;
- 2) att emottaga och svara för den inventarie som är Vss ägd och enligt inventarieförteckning finnes;
- 3) att minst en gång varje månad besöka fyren, vid varje besök, lins och lanterninrutor skola omsorgsfullt putsas och hela byggnaden invändigt rengöras. Samtidigt skall gastubernas tryck avläsas och uppgift härom dels införas i anteckningsdagboken som städse förvaras vid fyrplatsen, dels omedelbart insändas till lotsbefälhavaren;
- 4) att då väderleksförhållandena varit sådana att man kan befara att is eller snö fastnat på fyrens glasrutor eller utvändiga skärmar, så fort som göras låter besöka fyren och rengöra rutorna och skärmarne;
- 5) att rätta sådana smärre felaktigheter, som kunna av betjäningen själv avhjälpas;
- 6) att ofördröjligen till lotsbefälhavaren inrapportera befintligheter av sådana skador å fyr eller fyrapparat eller av sådana felaktigheter i övrigt som ej kunna av betjäningen själv avhjälpas;
- 7) att ställa sig till noggrann efterrättelse de särskilda anvisningar eller befallningar i avseende på fyrens handhavande, som givas av förman i tjänsten.

Förmärker betjäningen vid besök i fyren gaslukt, skall den gasblandade luften genom vädring avlägnas, varefter så vitt möjligt utrönas varest läckan befinner sig. Kan läckan ej av betjäningen tätas genom tilldragning och ompackning av förskruvning eller på annat sätt, skall anmälan till lotsbefälhavaren fortast möjligt göras. På grund av möjligen förefintlig explosionsfara, får icke, förrän den gasblandade luften avlägsnats, ljus eller eld av någon art i fyrbyggnaden intagas.

Utöver det betjäning tillkommande årliga arvodet för fyrens skötsel utgår icke någon särskild ersättning för tändstickor, papper och brevporto m. m. som kan vara för fyrens skötande och tjänstens uppehållande erforderligt.

Ombord å lotsångaren >>Polstjärnan>> den 11 Aug. 1920

För Vänerns seglationsstyrelse

FR. SKJÖLDEBRAND

K. T. Larsson.

Timmerflottning

Klarälven var den sista flottleden i Sverige....

.....där timmer och massaved flottades på älven ända fram till 1991. Virkesflottningen kom igång i stor skala på 1800-talet samtidigt som bruken och sågverken expanderade. Till en början blandades många skogsägares timmer. För att få ordning på denna hanteringen, bildades omkring 1830 en sammanslutning som kallades "Herrar timmerhandlare på Clara elf och däri fallande vattendrag". Denna organisation blev sedan fick namnet Klaraelvs / Klarälvens Flottningsförening, KFF. På 1950-talet var mer än 1800 personer sysselsatta med flottning på Klarälven och mängden massaved som flottades motsvarar ca. 2700 virkesbilar med släp. En del av massaveden buntades till storbunt på buntverket i hamnen (finns fortfarande kvar) och bogserades av bl.a. ms Tingvalla till Vargöns bruk.

Med Höljes kraftverk 1962 underlättades flottningen, bland annat genom Höljessjön som kom också att utgöra ett magasin för timret från Norge.

Fram till 1982 skiljdes och buntades timret, men de sista tio åren lösslottades all massaved hela vägen ner till Skoghall eftersom allt tillhörde Stora Enso. Klarälven blev avlyst av regeringen som allmän flottled den 27 november 1997 och KFF avvecklades.

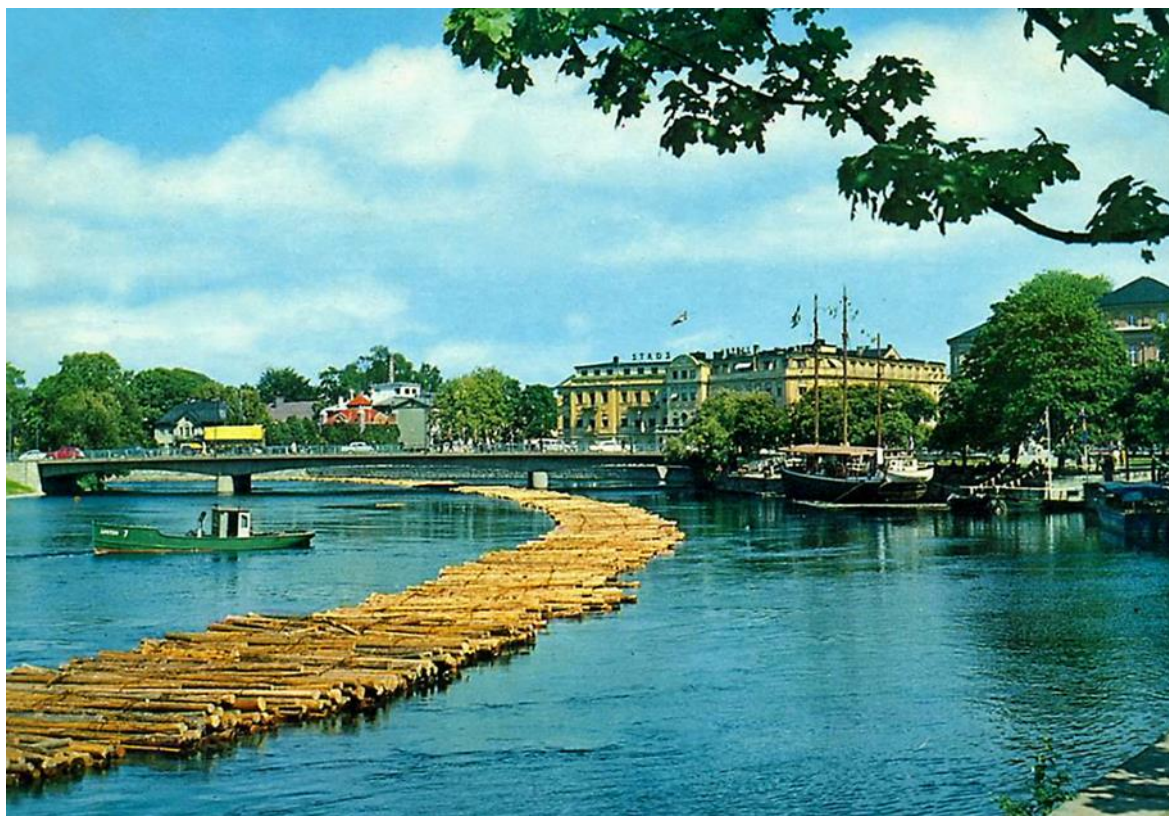
1982 var sista året som Lustenbåtarna drog timret genom Karlstad, sen skulle det bli löstimmerflottning hela vägen. Mängden timmer som flottades uppskattades till ca 6 miljoner timmerstockar/år.

Ångbåtssällskapet äger två av de mindre timmerbogserarna Norsälven I samt Lusten 6 som är en av legendariska Lustenbåtarna som flottade på "Klaran".

Boris Wall

.....på Klarälven

Bilderna på detta uppslag är hämtade från boken "Värmland". Foto Erik Liljeröth.

Tre av våra veteraner har lämnat oss

Lars-Ove Wall

Var med från starten som maskinist och tog hem Polstjärnan från Stockholm. Läromästare för oss som stod på kajen och väntade och fick vara med i maskin i fortsättningen, Lars-Ove var också delaktig i finansieringen av hela projektet.

Fredrik Osterman

En av våra viktigaste kaptener, var alltid villig att ställa upp, inte bara som kapten, när han deltog i underhållsarbeten var det svårt för oss andra att hänga med i hans tempo, Fredriks humor höjde alltid stämningen ombord både hos passagerare och besättning.

Rune Jordansson

Maskinist / eldare, som hans far en gång i tiden. Rune var en gudabenådad mekaniker, få har som han deltagit i de stora ombyggnads och renoverings projekten genom åren, få har lämnat så många fina spår efter sig som han. Rune kunde göra allt med sina händer, han bidrog alltid med sitt goda humör och positiva inställning till en fin stämning i maskinbesättningen.

Farväl Sjömän, vi saknar er väldigt mycket.

Leif Hassel

Föreningen skall i ideell form vårda och bevara:

Lotsångfartyget S/S Polstjärnan av Vänern byggd 1929 på Lindholmens Varv i Göteborg. Båten har tjänstgjort som Vänerns Seglationsstyrelses tjänstefartyg fram till 1983.

Bogserbåten M/S Tingvalla, byggd 1920 på Wennbergs Mekaniska Verkstad i Karlstad.

Mellan åren 1947 – 1985 var hon Karlstadhamns isbrytande bogserbåt.

Flottningsbåten Norsälven I, byggd 1946 på Wennbergs Mekaniska Verkstad. Har tidigare använts av Klarälvens Flottningsförening för timmerbogsering i Norsälven.

Flottningsbåten Lusten VI, byggd 1940 på Wennbergs Mekaniska Verkstad. Har tidigare använts av Klarälvens Flottningsförening för bogsering på Klarälven.

Föreningen skall i kulturhistoriskt intresse bedriva trafik med fartygen. Allt arbete ombord i fartygen och i föreningen är frivilligt och oavlönat.

Ångbåtssällskapet Polstjärnan

Våghusgatan 6

652 21

Karlstad

Tfn: 054-219780

E-post: info@polstjarnan.nu

Hemsida: www.polstjarnan.nu

Plusgiro 77 11 74-0

Bankgiro 5306-4457

Ansvarig utgivare: Dennis Kingsvik.

Redaktionskommitté: Dennis Kingsvik, Boris Wall, Peter Stålhammar och Bertil Haag.

Alla bilder tagna av medlemmar då ej annat anges.

KALLELSE

**Medlemmarna i Ångbåtssällskapet Polstjärnan
kallas till årsmöte i Hamnkaptensbostaden söndagen den
27 april kl. 18:00**

